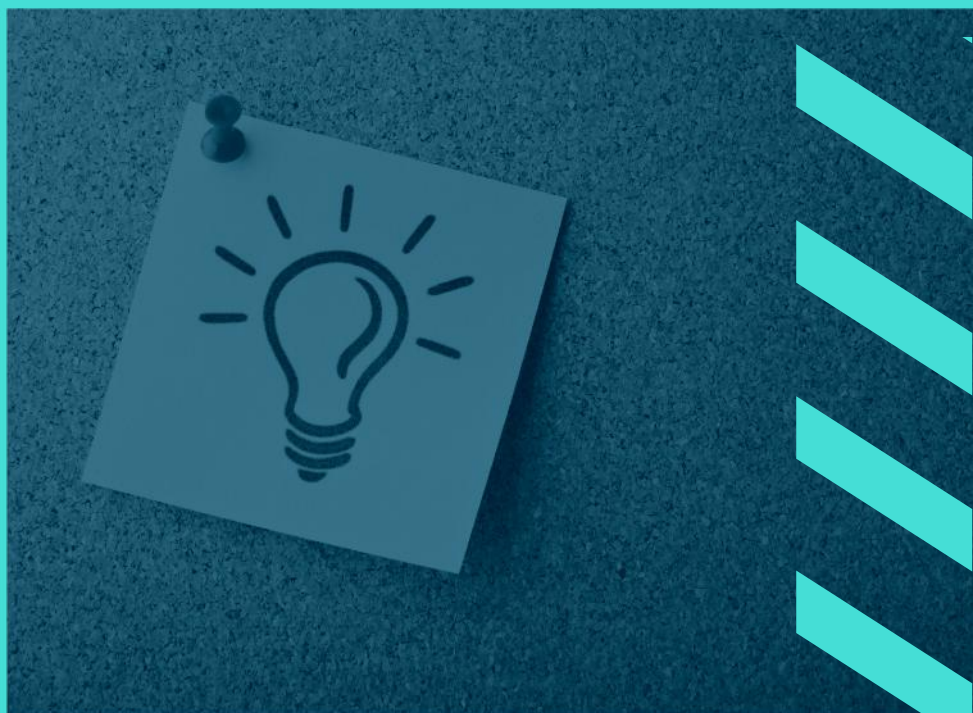

Žaliosios inovacijos vystomajame bendradarbiavime

Informacinė brošiūra verslui

Projektas: „Žaliųjų inovacijų plėtra per vystomojo bendradarbiavimo instrumentus“
Projekto vadovė: Aušra Raulušonytė
Projekto savininkė: Agnė Joana Skaistytė, Užsienio reikalų ministerijos
Vystomojo bendradarbiavimo politikos ir humanitarinės pagalbos skyriaus vedėja
Projekto trukmė: 2024.03.05 – 2024.09.06

LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽSIENIO REIKALŲ
MINISTERIJA

Kurk
Lietuvai

Turinys

03

APIE

04

NAUDA VERSLUI

05

ŽALIŲJŲ SPRENDIMŲ
KATALOGAS

06

KUR PRADĖTI?

07

INSTRUMENTAI

08

DUK

APIE

Nuotrauka: Deep Scientific

Vystomasis bendradarbiavimas suteikia unikalią galimybę verslui ne tik prisidėti prie tvaraus vystymosi tikslų įgyvendinimo, bet ir plėsti savo veiklą tarptautinėse rinkose. Šiame dokumente pateikiamos rekomendacijos ir praktiniai patarimai, kaip verslas gali žengti pirmuosius žingsnius įsitraukti į žaliųjų inovacijų plėtrą šalyse partnerėse, pasinaudojant vystomojo bendradarbiavimo instrumentais.

Ši brošiūra yra „Kurk Lietuvai“ projekto „Žaliųjų inovacijų plėtra į užsienį pasitelkiant vystomojo bendradarbiavimo instrumentus“, įgyvendinto Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijoje, dalis.

NAUDA VERSLUI

Įsitraukdamas į vystomojo bendradarbiavimo veiklas, verslas:

1

prisideda prie darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo,

4

stiprina Lietuvos verslo tarptautiškumą,

2

patenka į naujas rinkas,

5

formuoja savo įvaizdį globaliame kontekste,

3

skatina žaliųjų inovacijų panaudojimą bei paklausą,

6

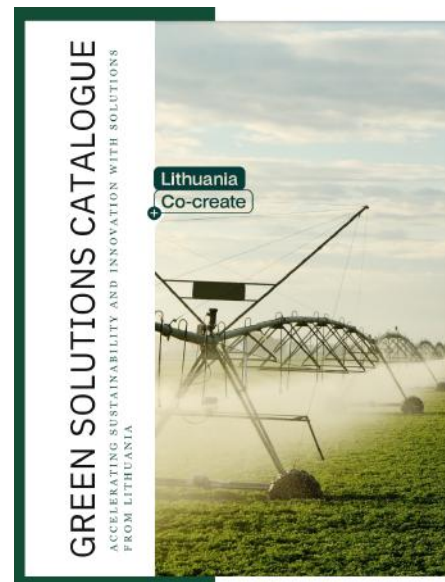
atranda naujų partnerysčių ir bendradarbiavimo galimybių.

ŽALIŲJŲ SPRENDIMŲ KATALOGAS

Lietuvos žaliųjų sprendimų katalogas yra išsamus vadovas, skirtas užsienio partneriams pristatyti Lietuvos įmonių inovatyvius ir tvarius sprendimus, kurie gali prisidėti prie globalių iššūkių sprendimo. Šis katalogas apima įvairias žaliąsias technologijas ir produktus, kurie gali būti naudingi besivystančioms šalims, siekiančioms sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas, gerinti energijos efektyvumą ir skatinti atsinaujinančios energijos naudojimą. Žemiau nurodomi žingsniai, kaip Lietuvos verslas gali į katalogą įtraukti ir savo produktus.

1 žingsnis

Susidomėjimo išreiškimas

1. Įsivertinkite, ar Jūsų kuriamas produktas / procesas / paslauga yra žalias.
2. Įsivertinkite, ar turite galimybių eksportuoti savo produktą į užsienį.
3. Jei atsakymai teigiami, susisiekiite ir išreikiškite savo interesą čia: green@urm.lt

2 žingsnis

Informacija katalogui

1. Užsienio reikalų ministerijos atstovas Jums paskirs interviu.
2. Po interviu, Jums bus suteikta nuoroda į anketą, kurios pagalba surinksime informaciją apie Jūsų sprendimą.
3. Užpildykite anketą anglų kalba. Geriausia iš anksto pasiruošti sprendimo aprašymus, nuotraukas, logotipus.
4. Pasitikrinkite, ar informacija kataloge pateikta teisingai.

3 žingsnis

Papildoma informacija

1. Parenkite ir atsiųskite laisvos formos brošiūrą apie savo įmonę / žaliuosius sprendimus anglų kalba.
2. Sekite informaciją apie bendruomenės renginius ir iniciatyvas.

KUR PRADĖTI?

Aplinkos projektų valdymo agentūra, Lietuvos centrinė projektų valdymo agentūra, Lietuvos inovacijų agentūra ir Lietuvos inovacijų centras suteikia verslams įvairias galimybes įsitraukti į žaliųjų inovacijų plėtrą, eksportą ir vystomojo bendradarbiavimo veiklas. Dalyvaudami šių institucijų projektuose ir renginiuose, verslai gali užmegzti vertingus ryšius, gauti naudos iš padidėjusio matomumo ir prisidėti prie tvaraus vystymosi.

Aplinkos projektų valdymo agentūra (APVA)

Aplinkos projektų valdymo agentūra (APVA) – įstaiga, atsakinga už aplinkosaugos projektų administravimą ir įgyvendinimą. APVA teikia įvairias galimybes Lietuvos verslui, norinčiam įsitraukti į vystymosi bendradarbiavimo projektus. Agentūra organizuoja konkursus projektams, kurie skirti klimato kaitos švelninimui ir prisitaikymui prie jos pasekmių besivystančiose šalyse. Dalyvavimas šiuose projektuose suteikia verslui galimybę ne tik prisidėti prie globalių problemų sprendimo, bet ir užmegzti vertingus ryšius su tarptautinėmis organizacijomis bei vietos valdžios institucijomis. Be to, APVA padeda pritraukti privačias investicijas į mažo anglies dioksido technologijas, kurios perduodamos besivystančioms šalims per dvišalio bendradarbiavimo projektus.

Lietuvos centrinė projektų valdymo agentūra (CPVA)

Lietuvos centrinė projektų valdymo agentūra (CPVA) yra pagrindinė institucija, atsakinga už ES vystymo programų ir ES Dvynių programos projektų valdymą Lietuvoje. CPVA administruoja daugiau nei 15 programų, kurių bendra vertė viršija 16 milijardų eurų. Verslas gali įsitraukti į CPVA veiklą dalyvaudamas įvairiuose projektuose, kurie skatina tvarų vystymąsi ir inovacijas. CPVA taip pat teikia metodinę pagalbą valstybinėms ir savivaldybių institucijoms, stiprindama viešojo ir privataus sektoriaus partnerystę. Verslai gali naudotis CPVA kanalais, kad reklamuotų savo sprendimus ir dalyvautų projektų susitikimuose, kur gali pristatyti savo produktus ir paslaugas.

Inovacijų agentūra

Inovacijų agentūra yra atsakinga už Lietuvos inovacijų ekosistemos plėtrą ir inovacijų skatinimą visais verslo vystymo etapais – nuo idėjų kūrimo iki produktų ir paslaugų pristatymo galutiniams vartotojams. Agentūra administruoja įvairias inovacijų, skaitmeninimo ir kitas verslo paramos priemones, kurių bendra vertė viršija 500 milijonų eurų. Verslai yra kviečiami pasinaudoti agentūros teikiamomis paslaugomis, kad plėtotų žaliąsias inovacijas, eksportuotų savo produktus ir dalyvautų vystomojo bendradarbiavimo veiklose. Dalyvaudami agentūros renginiuose ir projektuose, verslai gali užmegzti vertingus ryšius su tarptautiniais partneriais ir gauti naudos iš padidėjusio matomumo.

Lietuvos inovacijų centras (LIC)

Lietuvos inovacijų centras (LIC) – ne pelno siekianti organizacija, teikianti inovacijų paramos paslaugas įmonėms, mokslinių tyrimų institucijoms, pramonės asociacijoms ir verslo paramos organizacijoms. LIC skatina inovacijų kultūrą Lietuvoje ir teikia viešąsias (nemokamas) inovacijų paramos paslaugas. Verslai gali pasinaudoti LIC teikiamomis paslaugomis, kad plėtotų ir įgyvendintų inovacijas, sumažintų inovacijų įgyvendinimo riziką ir komercializuotų pažangius mokslinius pasiekimus. Dalyvaudami LIC projektuose, verslai gali prisidėti prie tvaraus vystymosi ir gauti naudos iš tarptautinių partnerių tinklo.

INSTRUMENTAI

Ekonominės diplomatijos keliai

Ekonominė diplomatija yra svarbi priemonė, padedanti skatinti tarptautinį bendradarbiavimą ir plėtrą. Ji apima diplomatų veiklą, kuria siekiama skatinti šalies ekonominius interesus užsienyje. Lietuvos diplomatai gali supažindinti užsienio šalių atstovus su Lietuvos verslu, organizuoti konferencijas ir verslo parodas, kuriose pristatomi Lietuvos įmonių sprendimai. **Verslas gali bendradarbiauti su diplomatais siekiant pristatyti savo produktus šalyse partnerėse ir ieškant pagalbos tarpininkaujant derintis dėl palankių politikos ir reguliavimo sąlygų.**

Viešieji pirkimai šalyse partnerėse

Besivystančios šalys dažnai gauna dotacijas ir finansavimą iš didelių tarptautinių struktūrų (pvz., **Jungtinių Tautų, Žaliojo klimato fondo**) ir privačių fondų (pvz., **Bill & Melinda Gates fondas, Mastercard Foundation**). Šie projektai šalims partnerėms suteikia galimybę įgyvendinti viešuosius pirkimus prisitraukiant inovatyvius sprendimus iš viso pasaulio ir sudarant galimybę vietiniams verslams atrasti tarptautinius partnerius. **Stiprinant ryšius su šiomis šalimis, verslui tampa lengviau įsitraukti į projektus ir dalyvauti konkursuose, todėl svarbu garsinti savo vardą ir būti pastebėtiems kaip patikimiems partneriams.**

Įprasti verslo metodai

Besivystančioms šalims labiau nei bet kam kitam reikia žaliųjų inovacijų, siekiant spręsti aplinkosaugos ir tvarumo iššūkius. Šiose šalyse didėja **tvarių produktų ir paslaugų paklausa**, kuriai įtaką daro ir tarptautiniai įsipareigojimai. **Padėdamos mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas, gerinti energijos efektyvumą, skatinti atsinaujinančios energijos naudojimą ir įdiegti skaitmeninius sprendimus, žaliosios įmonės gali atrasti naujas rinkas bei verslo galimybes.**

Esami viešojo sektoriaus kanalai

Europos Sąjungos **TAIEX** (Techninės pagalbos ir informacijos mainų) ir **Dvynių** programos yra pagrindinės priemonės, skirtos remti viešojo administravimo reformas šalyse partnerėse. TAIEX teikia trumpalaikę, poreikiais pagrįstą pagalbą per seminarus, ekspertų misijas ir studijų vizitus, padedant dalintis ES gerąja praktika ir padedant priartinti bei įgyvendinti ES teisės aktus. Dvynių programa skatina ilgalaikį ir tvarų viešojo administravimo institucijų bendradarbiavimą tarp ES valstybių narių ir šalių partnerių. **Įmonės gali naudotis šiomis platformomis, kad pristatytų savo kompetencijas ir sprendimus, įgyjant matomumą tarp svarbių sprendimų priėmėjų.**

Europos Sąjungos iniciatyvos

ES iniciatyvos, tokios kaip **Global Gateway** ir **Team Europe**, suteikia verslui galimybes įsitraukti į vystomojo bendradarbiavimo veiklas. Global Gateway siekia mobilizuoti iki 300 milijardų eurų investicijų, skatindama tvarius ryšius skaitmeninių technologijų, energetikos ir transporto sektoriuose, taip pat stiprindama sveikatos, švietimo ir mokslinių tyrimų sistemas pasaulyje. Team Europe užtikrina koordinuotą ES veiksmų vykdymą, sutelkiant išteklius ir ekspertizę bendriems projektams. **Šios iniciatyvos suteikia verslui galimybę ne tik plėsti rinkas, bet ir prisidėti prie globalių iššūkių sprendimo.**

Tarptautinės programos

Tarptautinės vystomojo bendradarbiavimo programos yra skirtos remti ekonominį ir socialinį vystymąsi besivystančiose šalyse. Pvz., **Pasaulio Bankas** teikdamas mažų palūkanų paskolas, kreditus ir dotacijas besivystančioms šalims, siekdamas remti įvairias investicijas, tokias kaip švietimas, sveikatos apsauga, infrastruktūra ir aplinkosaugos valdymas. **Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas (ERPB)** taip pat teikia finansavimą ir techninę pagalbą projektams, skatinantiems rinkos ekonomiką ir tvarų vystymąsi. **Verslai iš viso pasaulio gali dalyvauti šiuose projektuose bendradarbiaudami su vietos partneriais.**

→ Ar vystomasis bendradarbiavimas yra parama skurstančioms šalims?

Nors tam tikros vystomojo bendradarbiavimo veiklos prisideda prie skurdo mažinimo pasaulyje, vystymasi bendradarbiavimas nėra tik pagalba skurdžiausioms šalims. Pagalba yra svarbi dalis, bet vystomasis bendradarbiavimas apima daug daugiau. Tai yra bendras įsitraukimas į globalią ekonomiką ir žaliąją ekonomiką, siekiant įgyvendinti tarptautinių darbotvarkių įsipareigojimus, pavyzdžiui, tvaraus vystymosi tikslų (SDG) ir klimato kaitos švelninimo darbotvarkės.

Vystymasi bendradarbiavimas apima įvairias veiklas, tokias kaip ekonominė diplomatija, viešieji pirkimai, technologijų perdavimas, viešojo ir privataus sektoriaus partnerystės ir gebėjimų stiprinimas. Tai leidžia verslui ne tik prisidėti prie globalių problemų sprendimo, bet ir atrasti naujas rinkas bei verslo galimybes. Be to, vystomasis bendradarbiavimas skatina tarptautinį bendradarbiavimą ir solidarumą, kuris yra būtinas sprendžiant globalius iššūkius, tokius kaip klimato kaita, migracija ir saugumas.

→ Kurias šalis laikome besivystančiomis?

Besivystančios šalys yra valstybės, kurios dėl savo ekonominio, socialinio ir politinio išsivystymo yra palyginti žemesnėje stadijoje nei išsivysčiusios šalys. Šis terminas yra neutralus ir neturintis vertinančio atspalvio, todėl turėtų būti naudojamas su pagarba. Svarbu paminėti, kad besivystančių šalių grupė apima apie 120 valstybių, kuriose gyvena apie 80 % pasaulio gyventojų.

Lietuvoje besivystančiomis šalimis laikomos tos, kurios yra įtrauktos į Oficialios pagalbos vystymuisi (ODA) gavėjų sąrašą. Šis sąrašas apima šalis, kurioms yra teikiama tarptautinė pagalba siekiant skatinti jų ekonominį ir socialinį vystymąsi.

→ Kas yra žaliosios inovacijos?

Žaliosios inovacijos yra nauji arba patobulinti produktai, procesai ar technologijos, kurios prisideda prie aplinkos apsaugos ir tvarumo. Pagal Oslo vadovą, inovacija apibrėžiama kaip naujas arba patobulintas produktas ar procesas (ar jų derinys), kuris reikšmingai skiriasi nuo ankstesnių ir yra prieinamas naudotojams arba pradėtas naudoti. Inovacijos gali būti skirstomos į produktų, procesų, rinkodaros ir organizacines inovacijas.

Pagal Pasaulio intelektinės nuosavybės organizacijos (WIPO) klasifikaciją, žaliosios technologijos apima aplinkai draugiškas technologijas, kurios saugo aplinką, mažina taršą, efektyviau naudoja išteklius, padeda perdirbti atliekas ir produktus. Žaliosios inovacijos yra šių dviejų sąvokų derinys – tai inovacijos, kurios ne tik yra naujos ar patobulintos, bet ir prisideda prie aplinkos apsaugos ir tvarumo.

→ Kaip tarptautinei bendruomenei sekasi įgyvendinti globalias darbotvarkes ?

Deja, pasaulis atsilieka nuo Darnaus vystymosi tikslų (DVT) ir klimato darbotvarkės įgyvendinimo. Remiantis naujausiais duomenimis, tik 17 % SDG tikslų yra teisingame kelyje, beveik pusė rodo minimalų arba vidutinį progresą, o daugiau nei trečdalis tikslų įgyvendinimas yra sustojęs arba juda priešinga kryptimi. Panašiai ir klimato kaitos srityje: pasaulis yra toli nuo 1,5°C temperatūros kimo ribos – prognozuojama, kad iki šio amžiaus pabaigos temperatūra gali atšilti 2,9°C.

Dėl šių iššūkių tarptautinės organizacijos skatina verslą įsitraukti į vystomojo bendradarbiavimo veiklas, o veiksmus klimato kaitos ir darnaus vystymosi darbotvarkių įgyvendinimui rekomenduojama koordinuoti tarpusavyje. Verslas gali atlikti svarbų vaidmenį sprendžiant globalias problemas, teikdamas inovatyvius sprendimus ir plėtros investicijas tuo pačiu pasiekdamas naujas rinkas ir vystydamas tarptautines partnerystes.

Turite daugiau klausimų?

Rašykite mums green@urm.lt

arba apsilankykite www.ltaid.urm.lt.

„Kurk Lietuvai“ projektas